

РЕШЕНИЕ

№ 164

гр. София, 31.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-11 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и пети януари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Илиана Станкова

при участието на секретаря Диана Ст. Борисова
като разгледа докладваното от Илиана Станкова Гражданско дело № 20211100110743 по описа за 2021 година

Предявен е иск по чл. 2, ал. 1, т. 1, предложение трето ЗОДОВ.

Ищецът А.Е.К. твърди, че на 19.05.1978 г. е задържан под стража, а в следствие с влязла в сила присъда по н.д. № 6/1979 г. на СГС е осъден като му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от 10 години, като е освободен от затвора на 27.04.1987 г. Сочи, че за вреди от присъдата в отменената ѝ част, за която е наложено наказание след 19.05.1983 г. до 27.04.1987 г. не претендира вреди, тъй като е получил обезщетение за претърпени такива в друг процес – по гр.д. № 4815/1995 г. по описа на СГС. Твърди, че привличането му към наказателна отговорност е било по текстове от наказателния кодекс /НК/, които се приети от комунистическо фашистката тоталитарна власт. Сочи, че след 10.11.1989 г. целият комунистически режим е обявен за престъпен, поради което и всички актове и действия, постановени по тези текстове на НК се явяват незаконни, в т.ч. и привличането му към наказателна отговорност и постановяването на осъдителната присъда в неотменената ѝ част. Сочи, че наказателното му преследване е било в противоречие с признатите му права по Конвенцията за правата на човека и основните свободи. Претендира вреди от незаконно повдигнатите и поддържани обвинения и присъда, в неотменената ѝ част, които твърди да се изразяват в непрекъснат стрес и страх при излежаване на присъдата, с която е наложено наказание „лишаване от свобода“ при строги тъмнични условия, психически стрес и психологически травми от повдигнатото обвинение и изтърпяното наказание, чийто размер определя на 400 000,00 лева. Твърди, че искът му не следва да се погасява по давност, тъй като са касае за вреди от престъпление, извършено от комунистическия режим.

Ответникът Прокуратурата на Р.България оспорва иска. Прави възражение за погасителна давност.

Съдът, като обсъди събраните по делото доказателства, достигна до следните фактически и правни изводи:

По делото се установява, че на 19.05.1978 г. ищецът А.Е.К. е задържан и в изпълнение на присъда по н.о.х.д. № 6/1978 г. на СГС е освободен от Пазарджишкия затвор поради изтичане на наказанието на 27.04.1987 г.

Видо от присъда № 7/16.03.1979 г. по н.о.х.д. № 6/1978 г. подсъдимият А.Е.К. е признат за виновен за това, че след като през 1973 г. с разрешение на надлежните органи на властта е излязъл през границите на Р.България за срок от 6 м. е отказал да се завърне в страната след изтичане срока на разрешението, с цел да се постави в услуга на чужда организация, създадена от вражеската българска емиграция в Холандия, за да служи във вреда на Народната Република – престъпление по чл. 101, ал. 1 НК, както и за това, че през 1977/1978 г. в гр. София, с цел да отслаби и да създаде затруднения на властта на НРБ по указание на чужда организация е образувал и ръководел група, която си е поставила за цел разпространяването на клеветнически твърдения, засягащи държавния и обществен строй в НРБ – престъпление по чл. 109, ал. 3 НК, вр. с чл. 108, ал.1 НК, както и в съучастие с друго лице е извършил престъпление по чл. 108 НК – с цел да отслабят властта и да й създадат затруднения са разпространили клеветнически твърдения, засягащи държавния и обществен строй в НРБ и чл. 113, вр. с чл. 108 НК – с цел да създадат затруднения в СССР – друга държава на трудещите се, са разпространили клеветнически твърдения, засягащи държавния и обществен строй в ССР, като на подсъдимия е определено общо наказание от 10 години лишаване от свобода.

Всички основания за ангажиране отговорността на държавата по Закона за отговорността на държавата за вреди /ЗОДОВ/ включват във фактическия си състав незаконност на акт на държавен орган.

С чл. 2, т. 3 от Закона за амнистия и връщане на отнети имущества /обн. ДВ бр. 4.01.1991 г./ са амнистирани, като се освобождават от наказателна отговорност и от последиците на осъждането, осъдените лица по деяния от няколко състава от Наказателния кодекс в сила от 1 май 1968 г., в т.ч. и по тези, за които ищецът е осъден – по чл. 101, 108, 109 НК.

В разпоредбата на чл. 2, ал.1, т. 1 ЗОДОВ се посочват изчерпателно случаите, в които държавата отговаря за вреди от незаконно обвинение – когато лицето е било обвинено в извършване на престъпление и бъде оправдано или ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление, или поради това, че наказателното производство е образувано, след като наказателното преследване е погасено по давност или деянието е амнистирано.

В т.8 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. Върховният касационен съд, тълкувайки приложението на закона в случаите, когато наказателното производство е прекратено преди изтичането на давността или амнистиране на деянието е приел, че за извършените действия по наказателно преследване преди изтичане на давността или амнистията държавата не носи отговорност, тъй като извършените от правозащитния орган действия са били законни. Прието е, че изтеклата давност, респ. амнистия, изключващи наказателната отговорност не дават право да се претендира заплащане на вредите, претърпени по време на наказателното преследване до изтичане на давността, съответно амнистията. Аналогична с приетото разрешение в т.8 от ТР № 3 от 2004 г. ОСГК ВКС е и хипотезата, в която деянието е амнистирано след постановяване на осъдителна присъда за него и изтърпяване на наложеното наказание.

Предвид изложеното съдът намира, че не е налице незаконен акт на държавен орган, във връзка с който да бъде ангажирана обективната отговорност на държавата.

За пълнота следва да се отбележи, че обнародваният в Държавен вестник бр. 37/05.05.2000 г. Законът за обявяване на комунистическия режим в България за престъпен, има декларативен характер, като в чл. 2, е посочено, че ръководствата и ръководните дейци на Българската комунистическа партия, са отговорни за редица действия, най-общо свързани със съзнателното нарушаване на основните човешки права и свободи и провеждането на непрекъснат терор срещу несъгласните със системата на управление, в т.ч. налагането на жестоки наказания, а в чл. 4 от закона е прието, че всички действия на лица, които през посочения период са били насочени към съпротива и отхвърляне на комунистическия режим и неговата идеология, са справедливи, морално оправдани и достойни за почит. Самият закон обаче не предвижда право на обезщетяване на лицата, които по време на комунистическия режим са осъдени за престъпления насочени срещу неговите правила.

Също така следва да се отбележи, че доводите на ищеца за нарушение на ЕКПЧ не следва да бъдат изследвани доколкото Р.България е ратифицирала Конвенцията със закон обнародван с ДВ бр. 80/02.10.1992 г. и от този момент за Българската държава и нейните органи съществува задължението да се въздържат от всяко действие, което нарушава признатите с нея права и свободи. Посочените в исковата молба действия по наказателно преследване на ищеца са извършени в период преди ратифицирането на Конвенцията, поради което отговорността на държавата за вреди от нейното нарушение не би могла да бъде ангажирана. От друга страна, когато с влязла в сила присъда деецът е признат за виновен и му е наложено наказанието "лишаване от свобода", гражданският съд е длъжен да приеме, че неговото изпълнение не накърнява правото по чл. 5, § 1 ЕКПЧ /в този смисъл решение № 117/25.09.2018 г. по гр.д. № 4815/2017 г. на ВКС/.

На следващо място, за пълнота, съдът намира, че следва да посочи, че дори и при възникване на вземане в полза на ищеца срещу държавата основано на деликтната ѝ отговорност, то същото би възникнало в момента на признаване на действията на държавните органи за противоправни – с оглед твърденията в исковата молба това е моментът на влизане в сила на Закона за обявяване на комунистическия режим в България

за престъпен, считано от която дата вземането е погасено към датата на подаване на исковата молба – 12.12.2018 г. с изтичане на общата 5-годишна давност /арг. чл. 115, ал. 1 ЗЗД/. Доводите на ищеца за неприложимост на института на погасителната давност по отношение на вземането му не намират нормативна опора.

Предвид изложеното предявеният иск следва да бъде отхвърлен.

По изложените съображения Софийски градски съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от **А.Е.К.**, роден на *****, с адрес: ул. ***** срещу **Прокуратурата на Република България**, с адрес: гр. София, бул. „*****“, иск с правно основание чл. 2, ал.1, т. 1, пр. трето ЗОДОВ за **сумата в размер на 400 000,00 лева**, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от незаконно обвинение и влязла в сила осъдителна присъда по н.о.х.д. № 6/1979 г. по описа на СГС за престъпление по чл. 101, ал. 1, чл. 109, ал. 3 НК, вр. с чл. 108, ал.1, чл. 108, ал. 1 и чл. 113, вр. с чл. 108, ал. 1 НК /1968 г./, поради обстоятелството, че наказателното преследване и осъждане е извършено за обслужване на комунистическия режим, който е признат за незаконен.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчване на препис от него на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____